

SADRŽAJ

Predgovor	5
Kratice i oznake	11

PRVI DIO

Kratka povijest leksičke semantike

I. PREDSTRUKTURALISTIČKA DIJAKRONIJSKA SEMANTIKA.....	15
1. Pretpovijest leksičke semantike	15
2. Početak discipline: predstrukturalistička dijakronijska semantika ...	18
2.1. <i>Michel Bréal i psihološka struja predstrukturalističke dijakronijske semantike</i>	20
2.2. <i>Hermann Paul i kontekstna struja predstrukturalističke dijakronijske semantike</i>	23
3. Klasifikacija semantičkih promjena.	24
4. Trajni doprinosi predstrukturalističke dijakronijske semantike	29
5. Predstrukturalistička dijakronijska semantika u Hrvatskoj.	30
II. STRUKTURALISTIČKA SEMANTIKA.....	33
1. Kritika predstrukturalističke dijakronijske semantike	33
2. Teorija leksičkog polja	36
3. Komponentna analiza	40
3.1. <i>Komponentna analiza u Europi</i>	41
3.2. <i>Komponentna analiza u SAD-u</i>	44
4. Relacijska semantika	46
5. Trajni doprinosi strukturalističke semantike	49
6. Strukturalistička semantika u Hrvatskoj	52
III. GENERATIVNA SEMANTIKA	55
1. Semantika u sjeni sintakse	55
2. Katzova semantika	57

3. Generativna i interpretativna semantika	61
4. Trajni doprinosi generativne semantike	63
IV. NEOSTRUKTURALISTIČKA SEMANTIKA	65
1. Dvije struje neostrukturalističke semantike.	65
2. Neostrukturalistički komponentni pristupi leksičkom značenju.	66
2.1. <i>Prirodni semantički metajezik</i>	67
2.2. <i>Konceptualna semantika</i>	71
2.3. <i>Dvorazinska semantika</i>	74
2.4. <i>Generativni leksikon</i>	76
3. Neostrukturalistički relacijski pristupi.	83
3.1. <i>WordNet</i>	83
3.2. <i>Teorija značenje – tekst</i>	86
3.3. <i>Distribucijska analiza korpusa</i>	92
4. Neostrukturalistička semantika u Hrvatskoj.	99
V. KOGNITIVNA SEMANTIKA	103
1. Brisanje granice između semantike i pragmatike.	103
2. Teorija prototipa	104
2.1. <i>O prototipovima prije teorije prototipa</i>	105
2.2. <i>Eleanor Rosch i teorija prototipa</i>	108
2.3. <i>Teorija prototipa i polisemija</i>	115
3. Teorija konceptualne metafore.	118
3.1. <i>Konceptualna metonimija</i>	126
4. Teorija konceptualne integracije	131
5. Organizacija enciklopedijskog znanja u kognitivnoj semantici	136
5.1. <i>Idealizirani kognitivni model</i>	137
5.2. <i>Semantika okvira</i>	140
6. Nadilaženje leksičke semantike	146
7. Kognitivna semantika u Hrvatskoj	151
VI. CIKLIČKI RAZVOJ LEKSIČKE SEMANTIKE	153

DRUGI DIO

Osnovne teme leksičke semantike

I. RIJEČ, LEKSEM I RJEČNIK	163
1. Riječ	163
2. Leksem	171
3. Gramatika i leksikon.	176

4. Otvorene i zatvorene klase	178
5. Koje riječi imaju svoj leksem?	181
6. Paradigmatski i sintagmatski odnosi	184
7. Leksikon, leksik i rječnik	186
8. Leksem u rječniku.	191
9. Listem.	194
II. LEKSIČKO ZNAČENJE	197
1. Što znači <i>značiti</i> ?	197
2. Leksičko i pragmatičko značenje	199
3. Kako riječ znači?	201
4. Značenje kao trokut.	210
5. Vrste leksičkog značenja	218
6. Zašto je tako teško definirati riječ, leksem i leksičko značenje?	231
7. Značenje kao sveti lingvistički gral	235
III. POLISEMIJA	237
1. Što je polisemija?	237
2. Zašto riječi imaju više značenja i kako to postižu?	245
3. Leksemi s najviše značenja	250
3.1. <i>Hrvatski leksemi s najviše značenja</i>	254
4. Mehanizmi polisemije	258
4.1. <i>Leksička metafora</i>	260
4.1.1. Metafore utemeljene na prijenosu imena s konkretne izvorne na konkretnu ciljnu domenu.	262
4.1.2. Metafore utemeljene na prijenosu imena s konkretne izvorne na apstraktnu ciljnu domenu	269
4.1.3. Metafore utemeljene na prijenosu imena s apstraktne izvorne na apstraktnu ciljnu domenu	282
4.1.4. Metafore utemeljene na prijenosu imena s apstraktne izvorne na konkretnu ciljnu domenu.	284
4.1.5. Učinci leksičke metafore.	287
4.1.6. Leksička sinestezija – interferencija osjetilnih domena . . .	305
4.2. <i>Leksička metonimija</i>	311
4.3. <i>Leksička sinegdoha</i>	328
5. Kognitivna osnova polisemije	347
IV. HOMONIMIJA	355
1. Slučajna leksička pojava	355

2. Vrste slučajnih formalnih podudarnosti leksemâ u hrvatskom jeziku	357
3. Načini nastanka homonima	370
4. Homonimija i polisemija	377
4.1. <i>Homonimija i polisemija u leksikografiji</i>	378
4.2. <i>Homonimija i polisemija u psiholingvistici</i>	383
4.3. <i>Granica je mutna</i>	386
V. ANTONIMIJA.	389
1. Savršen leksičko-semantički odnos	391
2. Što je antonimija i zašto se tako zove?	395
3. Klasifikacija antonima	397
3.1. <i>Morfološka klasifikacija antonima</i>	399
3.1.1. Istokorijenski glagolski antonimi.	399
3.1.2. Istokorijenski pridjevski antonimi.	400
3.1.3. Istokorijenski imenički antonimi.	403
3.2. <i>Semantička klasifikacija antonima</i>	404
3.2.1. Komplementarni antonimi.	405
3.2.2. Kvalitativni antonimi.	408
3.2.3. Konverzivni antonimi.	413
3.2.4. Reverzivni antonimi.	415
3.2.5. Koordinacijski antonimi.	418
3.2.6. Značenjski odnosi među leksemima u višečlanim skupovima	421
4. Polisemija i poliantonimija	423
VI. SINONIMIJA.	431
1. Nesavršen leksičko-semantički odnos	431
2. Što je sinonimija?	437
3. Ljestvica sinonimnosti	440
3.1. <i>Apsolutna sinonimija</i>	442
3.2. <i>Kognitivna sinonimija</i>	452
3.3. <i>Približna sinonimija ili plezionimija</i>	458
4. Polisemija i polisintonimija	468
5. Sinonimija i rječnik	471
6. Paronimija – sve što sinonimija nije	474
VII. HIPONIMIJA.	479
1. Leksička hijerarhija i leksička inkluzija.	481
2. Taksonimija i druge vrste hiponimijskih odnosa	484

2.1. Taksonimija kao reprezentativan primjer hiponimije	484
2.2. Ostale vrste hiponimije	492
2.3. Hiponimijski odnosi među glagolima i pridjevima	498
3. Kvazihiponimija	501
3.1. Kvazihiponimijski odnosi među različitim leksičkim jedinicama	502
3.2. Kvazihiponimijski odnosi među leksemima koji pripadaju različitim vrstama riječi	504
3.3. Kvazihiponimijski odnosi među imenicama različitih gramatičkih i/ili leksičkih kategorija	504
4. Neizvjesnost ishodišnog stupnja	507
5. Polisemija i polihiponimija	510
6. Hiponimija i rječnik	513
VIII. MERONIMIJA	521
1. Što je meronimija?	521
2. Partonimija i druge vrste meronimijskih odnosa	524
2.1. Partonimija kao reprezentativan primjer meronimije	524
2.2. Ostale vrste meronimijskih odnosa	529
2.2.1. Meronimija utemeljena na odnosu KOMAD < CJELINA	531
2.2.2. Meronimija utemeljena na odnosu X-TI DIO < CJELINA	534
2.2.3. Meronimija utemeljena na odnosu MJESTO < REGIJA	536
2.2.4. Meronimija utemeljena na odnosu FAZA < PROCES	538
2.2.5. Meronimija utemeljena na odnosima MATERIJAL < PREDMET i SASTOJAK < SMJESA	540
2.2.6. Meronimija utemeljena na odnosu GRANA < DISCIPLINA	542
2.2.7. Meronimija utemeljena na odnosu ČLAN < SKUPINA	543
3. Kvazimeronimija	547
3.1. Kvazimeronimijski odnosi među različitim leksičkim jedinicama	547
3.2. Kvazimeronimijski odnosi među imenicama različitih gramatičkih i/ili leksičkih kategorija	548
3.3. (Kvazi)hiponimija ili (kvazi)meronimija?	550
4. Automeronimija, supermeronimija i polimeronimija	554
5. Meronimija i rječnik	557
LITERATURA	565
KAZALO IMENÂ	591
KAZALO POJMOVA	601
BILJEŠKA O AUTORICI	609